

**Hukuk usulü muhakemeleri kanununun 573 üncü maddesine
bir fıkra ilâvesine dair 1/452 numaralı kanun lâihası ve
Adliye Encümeni mazbatası**

T. C.

Başvekâlet

Muamelat Müdürlüğü

Şube 1

Sayı 6/1771

28 - IV - 1929

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Hukuk usulü muhakemeleri kanununun 573 üncü maddesine bir fıkra ilâvesine dair Adliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 24 - IV - 1929 tarihli içtimaında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Müktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe lâihası

Memuriyet vazifesini yapmakta ihmal ve terahi hakimler tarafından vaki olursa haklarında takibat yapılabilmesi ceza kanununun (231) inci maddesi mucibince hukuk usulü muhakemeleri kanununun hakimlerin mes'uliyeti fahında yazılı şartların bulunmasına bağlıdır.

Nöşateli kanunundan alınan hukuk usulü muhakemesi kanununun (573) üncü maddesinde yazılı şartlar arasında ihmal ve terahi şartının bulunması yüzünden hakimler hakkında bu kabil suçlardan dolayı takibat yapılamamaktadır.

Habaki işlerin zamanında görülmesi ile ihkaki haktan istinkâf olunması keyfiyetinin iş sahiplerine karşı tevhit eylediği netice, hemen hemen aynı mahiyeti arzietmekte olduğundan ceza kanununun (231) inci maddesinin matufu olan İtalya hukuk usulü muhakemesinde mevcut ihmal ve terahi şartının hakimlerin mes'uliyeti şartları arasına ilavesi lüzumu barizdir.

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

Karar N° 10

Esas N° 1/452

3 - XII - 1929

Adliye Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

Hukuk usulü muhakemeleri kanununun 573 üncü maddesine bir fıkra ilâvesine dair Adliye Vekâleti tarafından hazırlanıp Başvekâletin 28 - IV - 1929 tarih ve 6/1771 numaralı tezkeresile

encümenimize tevdi edilen kanun lâyihası Adliye Vekili Mahmut Esat Beyfendi huzurile tetkik ve mütalea olundu.

Bu fıkranın ilâvesi lüzumuna dair Vekil Beyfendinin izahatıle esbabı mucibe lâyihası mün-derecatının hulâsasına nazaran; memuriyet vazifesini yapmaktâ ilmal ve terahi göstermek ve amirinin kanuna göre verdiği emirleri makbul bir sebep olmaksızın yapmamak fiil ve hareket-leri hakimler tarafından vaki olduğu surette takibat icrası, iştikâ anilhükkâm davası ikame için bulunması lâzım gelen kanunî şartların vücuduna bağlı olduğu Türk ceza kanununun 231 inci maddesinde yazılı olup iştikâ anilhükkâm mukabil olarak hukuk usulü muhakemeleri kanununun (Hakimlerin mes'uliyeti) fashında mevcut şartlar arasında memuriyet vazifesini yapmaktâ ihmal ve terahi veya amirin kanuna müstenit emirlerinin makbul sebep olmaksızın yapılmasına müteallik bir kayıt bulunmamasından hakimler hakkında bu nevi fiil ve hareketlerden dolayı kanunî takibat icrasına imkân bulunmamakta idüğünden teklif edilen fıkranın hukuk usulü muhakemeleri kanununun 573 üncü maddesine ilâvesi zarurî bulunduğu esbap ve mütalea-sından ibarettir.

Keyfiyet müzakere olunarak bahsedilen fiil ve hareketlerin ceza kanununun 230 uncu maddesinin umumî hükmüne göre bir cürüm olduğu ve ancak hakimler hakkında iştikâ anil-hükkâm şartlarına matuf olarak müteakip maddedeki kayda tevfi kanunî takibat yapılmak için hukuk usulü muhakemeleri kanununun hakimlerin mes'uliyet şeraiti arasında bir sarahat bulunması lâzım gelmekte olduğundan teklif edilen fıkranın ilâvesi lüzumu encümence ittifakla tasvip kılınmış ve ancak fıkranın ilâve edileceği madde sayılı olan sebeplerden dolayı alâkadar eşhasın tazminat talebine de hakları olmasından teklif edilen fıkra üzerine ihmal ve terahiden maşî şahsi zarar iddia ve tazminat dahi talep edilebileceğinden cezaî takibat için muvafık olan bu teklifin şahsi tazminat talebine de teşmili doğru olamayacağı yolunda dermeyan edilen mütaleaya karşı cereyan eden müzakere ve münakaşada mevzu bahis ihmal ve terahi ve kanunî emirleri yapmamak hallerinin cürüm olacağını gösteren ceza kanununun 230 uncu maddesinin son fıkrası (efratça bir türlü zarar hasil olmuş ise o da başkaca ödettilir.) diye sarahati havi olduğuna göre hakimler aleyhine de böyle bir zarar iddia edildiği halde tazmin ettirilmesinde mahzur mutasavver olmayıp bilakis ceza kanununun memurlar hakkındaki şedit müeyyedesinin mahfuziyetini temin noktasından faideli bulunmakla mezkûr fıkranın teklif veçhile hukuk usulü muhakemeleri kanununun 573 üncü maddesine 7 numaralı fıkra olarak ilâvesi ekseriyetle kabul edilmiştir.

Serdedilen mütalea ve sebeplere göre tanzim edilmiş olan kanun lâyihası Heyeti Umumi-yenin tasvibine arz olunur.

Reis	M. M.	Kâ	Âza	Âza	Âza
Manisa	Kocaeli	Yozgat	Kayseri	Manisa	Balıkesir
Mustafa Fevzi	Salâhattin	A. Hamdi	Reşit	Kemal	O. Niyazi
	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
	Antalya	Ankara	Erzincan	Konya	Mardin
	Ahmet Saki	A. İhsan	Abdülhak	T. Fikret	İ. Ferit

Hükümetin teklifi

Hukuk usulü muhakemeleri kanununun 573 üncü maddesine aşağıdaki fıkranın ilâvesine dair kanun lâiyhası

MADDE 1 — Memuriyet vazifesini yapmakta ihmal ve terahi göstermesi veya kanuna göre verilen emirlerin makbul bir sebep olmaksızın yapılmaması .

24 - IV - 929

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
<i>İsmet</i>	<i>M. Esat</i>	<i>M. Abdülhalik</i>	<i>Ş. Kaya</i>
Ha. V. V.	Ma. V.	Mf. V.	
<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>C. Hüsnü</i>	
Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.	
<i>Recep</i>	<i>M. Şakir</i>	<i>Dr. Refik</i>	

Maliye Encümeninin tadili

Hukuk usulü muhakemeleri kanununun 573 üncü maddesine bir fıkra ilâvesine dair kanun lâiyhası

MADDE 1 — Hukuk usulü muhakemeleri kanununun 573 üncü maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir.

7 — Memuriyet vazifesini yapmakta ihmal ve terahi gösterilmesi veya kanuna göre verilen emirlerin makbul bir sebep olmaksızın yapılmaması.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Adliye Vekili memurdur.

